

Dosarul nr. 3ra-1124/23
2-23160733-01-3ra-17112023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud. E. Balan, S.Ghercavii, N. Costaș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

Î N C H E I E R E

18 noiembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Diana Stănilă
Oxana Parfeni
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului depus de Arina Corșicova
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de Arina Corșicova împotriva Consiliului electoral al circumscripției
electorale municipale Bălți nr.2 privind anularea hotărârii nr. 239 din 7 noiembrie
2023 și obligarea restabilirii în drepturile sale electorale,
împotriva deciziei din 17 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
respins apelul declarat de Arina Corșicova și a fost menținută hotărârea din 13
noiembrie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,
c o n s t a ț ă :

La data de 11 noiembrie 2023, Arina Corșicova a înaintat acțiune în contencios
administrativ împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale
Bălți nr.2 privind anularea hotărârii nr. 239 din 7 noiembrie 2023 și obligarea
restabilirii în drepturile sale electorale.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin hotărârea nr. 51 din 08
octombrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Bălți
nr.2, a fost înregistrată în calitate de candidat independent la funcția de primar al
mun. Bălți.

În cadrul primului tur al alegerilor locale generale în mun. Bălți din 05
noiembrie 2023 candidatul Arina Corșicova a obținut 8159 de voturi sau cca 21,52%,
clasându-se pe locul 2.

A menționat că, la 07 noiembrie 2023, cu doar o oră înainte de începerea
ședinței CECE mun. Bălți nr.2, reprezentantul ei a primit copiile contestațiilor
depusse de candidatul Nicolai Grigorișin pe data de 5 noiembrie 2023, în ziua
alegerilor, prin care a solicitat anularea înregistrării candidatului Arina Corșicova.
Tot atunci a aflat de contestația d-lui Gligor din 01 noiembrie 2023. În contestațiile

depuse reclamanta este acuzată de încălcarea normelor legale, precum că are interdicție de a candida din cauza introducerii în careva liste de interdicții și este afiliată unui partid declarat neconstituțional, de asemenea s-a menționat că este administrator al unui furnizor media; o altă acuzație ține de difuzarea publicității electorale, în special legată de pliantele electorale tipărite la echipament propriu cu pretinsa depășire a plafonului mijloacelor financiare. Astfel, s-a cerut anularea înregistrării în baza art.16 alin. (2) lit. f) și 102 alin. (5) din Codul electoral.

Alăturat a menționat că, în pofida faptului că reprezentantul său a solicitat amânarea subiectului și acordarea unui timp suplimentar pentru a pregăti poziția de apărare, a veni cu explicații, probe și argumente suplimentare, solicitarea a fost respinsă. Astfel, consideră că nu i s-a asigurat un proces echitabil și dreptul la apărare în această procedură administrativă. Ca rezultat, după o mulțime de încălcări procedurale ce ține de examinarea contestațiilor, CECE mun. Bălți nr. 2 a aprobat hotărârea nr.239 din 07 noiembrie 2023 prin care a admis contestațiile și a anulat înregistrarea candidatului Arina Corșicova. Actul administrativ contestat a fost comunicat la data de 08 noiembrie 2023.

Reclamanta a indicat că, pe data de 08 noiembrie 2023, în temeiul prevederilor art.162 din Codul administrativ și art. 91 din Codul electoral, a depus în adresa Comisiei Electorale Centrale o cerere prealabilă prin care a solicitat admiterea cererii prealabile; anularea hotărârii CECE nr. 239 din 07 noiembrie 2023 și restabilirea în drepturi electorale a candidatului Arina Corșicova.

Drept urmare, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale din 10 noiembrie 2023 cererea prealabilă a fost respinsă. Hotărârea motivată a Comisiei Electorale Centrale încă nu i-a fost comunicată.

Referitor la condiția de respectare a remediului extrajudiciar cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, a reținut reclamanta că procedura prealabilă prevăzută de prevederile Codului administrativ, dar și reglementările specifice de la art. 91 din Codul electoral au fost respectate. Cererea prealabilă împotriva actului contestat a fost depusă la organul electoral ierarhic superior – Comisia Electorală Centrală, care la data de 10 noiembrie 2023 a respins cererea, astfel, a reținut că termenul de contestare a actului administrativ individual a fost respectat conform prevederilor speciale de la art.95 din Codul electoral.

A subliniat că, hotărârea CECE Bălți nr. 2, nr. 239 din 07 noiembrie 2023 o vizează direct pe reclamanta Arina Corșicova căreia este vătămat un drept fundamental - de a fi ales.

Referitor la actul administrativ individual, reclamanta a invocat că nu a avut posibilitate de a lua cunoștință cu materialele dosarului administrativ, să pregătească poziția sa de apărare, să prezinte probe și argumente, să fie audiată efectiv. Astfel, nu a beneficiat de dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare nici la o etapă a procedurii administrative. A considerat că, acest fapt reprezintă o gravă încălcare a procedurii și eludarea normelor imperative ale Codului administrativ cu privire la efectuarea unei proceduri administrative.

Cu trimitere la art. 70, 32 alin. (2), 44, 83, 88 și 94 din Codul administrativ, a remarcat reclamanta că, toate drepturile garantate menționate ale participantului la procedura administrativă au fost grav încălcate de CECE Bălți nr. 2. Unul din

principiile generale ale activității autorității publice este principiul legalității, conform căruia autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea (art. 21 din Codul administrativ). Autoritățile publice trebuie să aplice tratament egal, să fie imparțiali și să dea dovadă de buna-credință.

În acest sens, a relevat reclamanta că în cadrul acestei proceduri administrative a avut parte doar de tratament discriminatoriu, contrar legii, fără respectarea bunei credințe și cu o vădită părtinire și dispreț. Atunci când se iau decizii de anulare a înregistrării unui candidat în alegeri, acest fapt reprezintă una din cele mai grave sancțiuni și afectarea unui drept fundamental, la alegeri libere și dreptul de a fi ales.

A considerat reclamanta că hotărârea nr.239 din 07 noiembrie 2023 a CECE mun.Bălți nr.2 este ilegală și netemeinică atât din punct de vedere formal, cât și pe fond. În primul rând, contrar prevederilor imperative ale Legii autoritatea pârâtă nu și-a motivat propria hotărâre. Tot textul actului conține doar relatarea celor expuse în contestații și unele sesizări ale poliției, apoi CECE enumeră formal unele norme din legislația electorală și dintr-o dispoziție a Comisiei Situații Excepționale. Organul electoral nu a dat nicio apreciere informațiilor prezentate, nu a analizat careva probe, nu a constatat legătura causală între pretinsele încălcări și candidatul Corșicova. În același timp, organul electoral nu a raportat nici o pretinsă faptă culpabilă la vreo normă legală concretă care ar constata un temei de anulare a înregistrării.

Unica constatare a organului electoral este că materialul probatoriu este suficient, precum că candidatul Arina Corșicova se regăsește în careva sancțiuni internaționale și a încălcat art.16 alin. (2) lit. f) din Codul electoral. De asemenea, organul electoral concluzionează că candidatul a folosit pliante, costul cărora a depășit plafonul mijloacelor financiare ce pot fi transferate în fondul electoral, fiind astfel încălcat art.102 alin. (5) din Codul electoral.

În acest sens, a remarcat reclamanta faptul că, nici în hotărâre, nici în alte materiale nu este clar de unde organul electoral a făcut astfel de constatări, de unde a numărat așa o cantitate de pliante și după ce metodologie a calculat prețul acestora, dar cel mai important, nu este clar în baza la ce probe se bazează, atribuind toate aceste materialele candidatului Arina Corșicova.

A menționat faptul că, autoritatea pârâtă a admis în cadrul procesului administrativ probe total irelevante, neverificate și inadmisibile, reiterând prevederile art. 96 alin.(1) din Codul electoral. Conform pct.22 din Regulamentul Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18 februarie 2023 privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, partea care prezintă probe semnează o declarație pe propria răspundere privind proveniența legală a acestora, întocmită conform modelului din anexa nr.2.

Totodată, a invocat că autorul contestației nu a respectat prevederile legale indicate supra, nu a semnat declarația pe proprie răspundere cu privire la veridicitatea probelor, care trebuiau să fie declarate inadmisibile. Astfel, pârâtul nu doar că nici nu a dat apreciere circumstanțelor speței, dar nici nu a verificat relevanța și autenticitatea probelor anexate.

A remarcat faptul că, organul electoral nu a examinat desinestător circumstanțele de fapt și nu a verificat temeinicia contestațiilor și sesizărilor

organelor de poliție cu contrapunerea faptelor și probelor din localitate și nici nu a audiat contestatarul. În actul administrativ contestat nu a venit cu propria apreciere a motivelor și circumstanțelor, nu a verificat circumstanțele în raport cu candidatul anume. Astfel, a considerat că se află în fața unui act administrativ lipsit total de motivație. Totodată încălcările descrise, incertitudinea și netransparența actului administrativ fac dovada caracterului incert al acestuia. Astfel, hotărârea CECE nu este motivată și nu este suficient de certă.

A invocat că, dat fiind faptul că, actul administrativ contestat nu este motivat referitor la temeiurile de fapt privind anularea înregistrării constituie un act administrativ individual ilegal. Or, măsura oficială întreprinsă de consiliul electoral demonstrează exercitarea dreptului discreționar cu încălcarea prevederilor art.137 din Codul administrativ. Din acest punct de vedere constatarea formală, fără nicio examinare efectivă, cu privire la verificarea temeiurilor de anulare, contravine art.21 alin.(3) și 29 din Codul administrativ. Scopul legitim urmărit de către autoritatea pârâtă prin emiterea/întocmirea actului administrativ, nu doar că nu este motivat, dar nici rezonabil.

A mai reținut că, în speță, autoritatea publică a ignorat în totalitate aceste cerințe legale: regulile de procedură au fost ignorate în totalitate; nu au fost analizate circumstanțele și faptele importante cazului iar decizia luată contravine cel mai grav scopului urmărit de lege și care este total disproporționată. Autoritatea pârâtă a ignorat în totalitate argumentele reprezentantului său, de fapt nici nu a dat posibilitate să fie audiat efectiv. Proiectul hotărârii era deja gata perfectat cu soluția identificată din timp – anularea înregistrării.

Totodată, reclamanta și-a exprimat dezacordul cu concluziile nemotivate ale CECE mun. Bălți după cum urmează:

Cu privire la acuzația de încălcare a art.16 alin.(2) lit. f) din Codul electoral a menționat că contestatara a depus declarație pe proprie răspundere cu privire la lipsa de interdicții de a candida. La momentul înregistrării candidatului, CECE Bălți a verificat toate circumstanțele și nu a identificat nicio restricție de a candida. Arina Corșicova nu se încadrează în niciun criteriu prevăzut la norma legală menționată, nu a fost anunțată că este inclusă în lista de interdicții care este prezentată de Comisia Electorală Centrală conform procedurii de la alin.(2²) al art.16 din Codul electoral. Mai mult ca atât, dacă ar fi fost inclusă în această listă, în privința ei nu a fost aplicată procedura prevăzută la alin. (2³) și (2⁴) de la art. 16 Cod electoral. Astfel, contestatoarei nici nu i s-a acordat posibilitate să se apere în acest caz și să prezinte dovezi, în cazul în care ar fi fost demarată procedura excluderii în baza acestei prevederi legale. În actul contestat nu există nicio referire la aplicarea acestei proceduri, nu există informație cu privire la includerea contestării în lista de interdicții și nici la posibilitatea de a se apăra. Astfel, procedura și temeiul anulării înregistrării candidatei în baza art. 16 din Codul electoral este unul total ilegal și nejustificat, pasibil a fi anulat în întregum.

Cu referire la depășirea plafonului de mijloace financiare care poate fi vărsat în contul fondului electoral și aplicarea art.102 alin.(5) din Codul electoral reclamanta a menționat că Arina Corșicova, în calitate de candidat independent, nu a deschis cont bancar cu mențiunea „fond electoral”, fapt care este perfect legal. Mai mult ca

atât, a uzat de dreptul său legal potrivit art.70 alin.(9) din Codul electoral, care prevede expres că fiecare material publicitar al candidaților independenți, care declară pe propria răspundere că nu au utilizat servicii tipografice ale entităților specializate și nu au deschis contul bancar cu mențiunea „Fond electoral”, trebuie să conțină următoarele informații: numele/prenumele concurentului electoral, data tipăririi, tirajul materialului și mențiunea „Tipărit la echipament tehnic propriu”. Toate aceste elemente de identificare au fost prezente pe materialele ei publicitare ale contestatarei.

A susținut că, a tipărit pliante la propriul echipament, la propria imprimantă de la domiciliu timp de mai multe zile. Imprimanta este în posesia sa de mai mult timp și o deține înainte de începerea campaniei electorale; a achiziționat doar hârtie și toner pentru imprimantă la preț angro, care este mult mai mic celui constatat de organul electoral. Astfel, pentru 25 mii de exemplare de pliante nu a cheltuit mai mult de 6110 de lei hârtie și 7000 de lei pentru toner. În total suma de piață maximă care poate fi calculată nu poate depăși 13 100 de lei. Dovada prețului de piață la aceste produse și chitanțele de achiziție a hârtiei le-a anexat.

Astfel, concluzia organului electoral, precum că un material publicitar costă mai mult de doi lei este una nejustificată, iar exemplul adus de un calcul dintr-o altă speță și din alte circumstanțe este unul abuziv și neîntemeiat. Deci, în cazul în care organul electoral calculează prețul unui pliant al contestatarei urmează să ia în considerație circumstanțele anume acestui caz, iar suma de 13 100 de lei pentru a imprima la echipament propriu nu depășește plafonul minim de 1% prevăzut pentru circumscripția Bălți. Totodată, a reiterat că candidatul independent care nu are deschis fond electoral și imprimă materiale la echipament propriu nu este obligat să declare cheltuieli. O abordare contrară este și abuzivă și de rea-credință.

În aceste condiții, constată reclamanta că concluzia CECE Bălți privind încălcarea art.102 alin. (5) este abuzivă, excesivă, în contradicție cu faptele și total neproportională sancțiunii aplicate.

Alăturat a invocat că, CECE mun. Bălți a sfidat grav procedurile de examinare a contestațiilor. Astfel, sesizările și contestațiile depuse la data de 01 noiembrie 2023 au fost examinate cu depășirea termenului legal de 3 zile prevăzut la art.95 din Codul electoral. Sesizările din partea Poliției în genere urmau a fi declarate inadmisibile, dat fiind că nu se încadrează în condițiile prevăzute la art.93 și 94 din Codul electoral, iar organul electoral nu a demarat o procedură de control din oficiu, cel puțin nu există niciun act care ar confirma acest fapt.

Suplimentar, organul electoral, anulând înregistrarea deja după alegeri a candidatului electoral a sfidat grav prevederile art.95 alin.(7) din Codul electoral, care prevede că cererile de anulare a înregistrării, a acreditării sau a confirmării subiecților electorali se depun la organul electoral competent cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor. Cererile depuse după acest termen se examinează concomitent cu centralizarea și confirmarea rezultatelor alegerilor.

În acest sens, a menționat că, prin acest act administrativ reclamanta este prejudiciată grav, i se încalcă drepturile fundamentale la alegeri libere, este restrâns dreptul fundamental de a fi ales, este restrâns grav dreptul la libera exprimare, este discriminată în raport cu alți concurenți electoral, nu i se asigură condiții echitabile

la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale și Codul electoral.

Astfel, organul electoral investit cu competență materială de examinare a sesizărilor, în procesul adoptării actului administrativ individual defavorabil contestat, a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice – principiul disponibilității și principiul egalității armelor, fiind elemente esențiale al dreptului la un proces echitabil. Or, adoptarea unei hotărâri, fără a se lua în calcul argumentele prezentate de contestatar, în condițiile în care procedura de examinare a sesizărilor a plasat reclamantul într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversarii săi, reprezintă un tratament discriminatoriu, inequitabil al concurenților electorali. Cu toate că reprezentantul său a adus unele explicații în ședință, CECE nici măcar formal nu a combătut în hotărârea contestată argumentele și probele prezentate, decât prin alegații formale și nemotivate. Prin aceasta organul electoral a sfidat prevederile Regulamentului Comisiei Electorale Centrale cu privire la examinarea contestațiilor. Întrucât Comisia Electorală Centrală nu a reflectat integral poziția contestatoarei nu au fost date explicații privind respingerea argumentelor și probelor acesteia, a considerat că autoritatea electorală având o atitudine părtinitoare la soluționarea sesizărilor, iar actul administrativ emis este ilegal.

De asemenea, reclamanta a menționat, că examinarea cererii prealabile de către organul ierarhic superior – Comisia Electorală Centrală la data de 10 noiembrie 2023 a fost una formală. Comisia Electorală Centrală a dat dovadă de lipsa de consecutivitate, rea-credință, o pronunțată și vădită părtinire față de unii concurenți electorali. Argumentele invocate de reclamant au fost ignorate total și nu a fost dată nici o apreciere. Comisia Electorală Centrală doar a încercat să motiveze și să argumenteze gravele erori de fond și de procedură comise de CECE Bălți, dar fără nici o legătură cauzală cu pretinsele încălcări. Comisia Electorală Centrală în genere a venit cu unele concluzii care nu erau nici în actul contestat, dar nici în sesizările care au stat la baza actului contestat, depășindu-și vădit competența de examinare a unor asemenea cereri. Toate constatările Comisiei Electorale Centrale sunt subiective, în contradicție cu circumstanțele de fapt, iar interpretarea cadrului legal s-a făcut tendențios și abuziv în detrimentul drepturilor fundamentale garantate ale reclamantei.

A susținut că, în cazul examinat, pretinsul calcul al cheltuielilor pentru materialul electoral s-a efectuat fără nici o metodologie sau alte probe de cheltuieli reale, fapt ce denotă o discreție arbitrară din partea autorității pârâte.

A mai reținut că, actul contestat contravine standardelor și recomandărilor unanim recunoscute, aprobate de Comisia de la Veneția în Codul bunelor practici în materie electorală din 2002.

În sensul dat, a remarcat reclamanta că prin actul contestat, CECE de fapt a sancționat-o pentru fapte, care nu au nici o legătură cauzală cu presupusele încălcări. A menționat că, este incredibil și de neimaginat cum a reușit organul electoral în baza unor sesizări pline de falsuri să manipuleze și să inventeze fapte presupuse ilegale și legătura cu reclamanta, fără nici o probă directă sau indirectă, doar

bazându-se pe percepții și deducții proprii, precum și pe unele informații false și abuzive.

Drept urmare, a considerat reclamanta că autoritatea pârâtă a sfidat grav procedurile de examinare a unor contestații și toate procedurile aferente unui proces administrativ (încălcarea termenelor etc); CECE mun. Bălți a încălcat grav dreptul de apărare a reclamantei, nu a acordat nici termen suficient de a pregăti apărarea, nici de a prezenta probe și argumente; autoritatea pârâtă a admis grave erori la apreciere a circumstanțelor prezentei spețe, contrare situației de fapt; autoritatea pârâtă a sfidat grav prevederile Regulamentului de examinare a contestațiilor și a admis în procesul administrativ probe inadmisibile și neverificate; autoritatea pârâtă a dat dovadă de părtinire, rea-credință, arbitrar și activitate discreționară la adoptarea actului; CECE Bălți a adoptat o hotărâre total lipsită de motivare și arbitrară; legătura causală între constatările făcute și situația de fapt sunt contradictorii și nu sunt probate; CECE a dat dovadă de subiectivism total la aprecierea normelor legale și metodelor folosite la procedura administrativă; CECE contrar situației de fapt și fără niciun temei și fără a respecta procedura legală a stabilit sancțiunea prevăzută de art. 16 alin. (2) din Codul electoral; contrar situației de fapt, CECE mun. Bălți ilegal a calculat pretinsa depășire a plafonului mijloacelor financiare, contrar probelor și contrar prevederilor legale; autoritatea pârâtă a aplicat o sancțiune disproporțională scopului urmărit; CECE Bălți a anulat înregistrarea unui concurent electoral cu grave încălcări de procedura prevăzută la art. 95 alin. (7) din Codul electoral; prin anularea înregistrării, pârâtul a admis violarea dreptului fundamental la alegeri libere și dreptul de a fi ales, sfidând în acest sens, normele constituționale (art. 38) și jurisprudența CEDO (art. 3 protocolul I).

Urmare a celor expuse supra, a menționat reclamanta că, la caz urmează a fi aplicate direct prevederile tratatelor internaționale și Legea Supremă a Republicii Moldova cu privire la garantarea dreptului la alegeri libere și dreptul de a fi ales.

În drept, acțiunea și-a întemeiat-o pe dispozițiile art. 6, 8, 10, 11, 3 protocolul I din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertății Fundamentale; art. 1, 2, 32 și 38 din Constituția RM; art. 10 alin.(1), 17, 20, 20-27, 29, 30, 31, 36, 87-89, 189, 191 alin. (3), 206 alin.(1) lit.a), 208 alin. (1), 211, 212, 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ; art.2, 18, 90-98, 102, 174-176 din Cod electoral.

A solicitat Arina Corșicova anularea hotărârii Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2 nr.239 din 7 noiembrie 2023 și obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2 de a o restabili pe Arina Corșicova în drepturile sale electorale în calitate de candidat la funcția de primar al mun. Bălți pentru turul II de alegeri din data de 19 noiembrie 2023.

Prin hotărârea din 13 noiembrie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Central a fost respinsă acțiunea depusă de Arina Corșicova împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2 cu privire la anularea actului administrativ și restabilirea în drepturile electorale.

Invocând netemeinicia hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 13 noiembrie 2023, Arina Corșicova la 13 noiembrie 2023 a depus apel nemotivat, iar

la 15 noiembrie 2023 a depus cerere de apel motivată, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 16 noiembrie 2023, Arina Corșicova, reprezentată de avocatul Alexei Capbătut a depus la Curtea de Apel Bălți o cerere în temeiul art. 202 din Codul administrativ și art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat strămutarea prezentei cauze de la Curtea de Apel Bălți la o altă instanță de judecată egală în grad.

Prin încheierea din 17 noiembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea depusă de Arina Corșicova, reprezentată de avocatul Alexei Capbătut cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță de judecată egală în grad cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Bălți pentru examinare.

Prin decizia din 17 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de Arina Corșicova împotriva hotărârii din 13 noiembrie 2023 a Judecătorei Bălți, sediul Central.

În susținerea soluției sale instanța de apel a stabilit că cererea de înregistrare a candidatului pentru funcția de primar a fost depusă personal de Corșicova Arina.

Prin hotărârea nr. 51 din 08 octombrie 2023 a Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Bălți nr.2, apelanta Arina Corșicova a fost înregistrată în calitate de candidat independent la funcția de primar al municipiului Bălți pentru alegeri locale generale din 5 noiembrie 2023 (f.d. 33-34).

Ulterior, la data de 01 noiembrie 2023, Ștefan Gligor președintele Partidului Politic „Partidul Schimbării” și Nicolai Grigorișin, candidat la funcția de primar al municipiului Bălți din partea Partidului Politic „Partidul Schimbării” în cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, au depus la Comisia Electorală Centrală o contestație prealabilă privind anularea înregistrării subiectului electoral Arina Corșicova, a cărei examinare ține de competența CECEM Bălți nr. 2.

În motivarea contestației nr. CEC-10ALG/56 din 01.11.2023 (nr. CECE 2/23 din 03.11.2023) s-a invocat că, Arina Corșicova este înregistrată în calitate de candidat independent la funcția de primar al municipiului Bălți pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023 în baza hotărârii nr. 51 din 8 octombrie 2023 a CECE mun. Bălți nr. 2, invocând că la caz sunt temeiuri legale pentru a fi anulată înregistrarea subiectului electoral respectiv.

În acest sens contestatarii au menționat că, Arina Corșicova este administratoarea SRL „Telesistem TV”. La baza declarării neconstituționalității Partidului Politic „Șor” prin Hotărârea Curții Constituționale din 19.09.2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic „Șor” (sesizarea nr. 184h/2022) au stat inclusiv următoarele argumente: pct. 59 „Prin urmare, motivele Guvernului prezentate pentru verificarea constituționalității Partidului Politic „Șor” pot fi generalizate în 3 motive principale: 1) criminalitatea fondatorului Partidului „Șor”, a deputaților care reprezintă Partidul „Șor” și a membrilor acestuia; 2) neregulile repetate, continue, în proporții considerabile legate de finanțarea netransparentă a partidului politic, analizate și/sau sancționate de autorități naționale și internaționale, care nu au avut niciun efect și nici nu au condus la corectarea comportamentului Partidului Politic „Șor”, și 3) acțiuni și declarații care sugerează aplicarea violenței

coordonat, în scopul răsturnării sau schimbării prin violență a orânduirii constituționale a Republicii Moldova. Așadar, potrivit Guvernului, Partidul Politic „Șor” militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței Republicii Moldova. În susținerea argumentelor lor, reprezentanții Guvernului au prezentat: [...] k) Acte care sancționează servicii media audiovizuale de televiziune aparent controlate de dl Ilan Șor: Decizia Consiliului Audiovizualului nr. 338 din 11 noiembrie 2022, prin care s-a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 lei „TELESISTEM TV” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Primul în Moldova”, pentru încălcarea articolului 63 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale la difuzarea programului audiovizual „Tema” la 12 octombrie 2022. Dispoziția Comisiei pentru situații excepționale nr. 54 din 16 decembrie 2022, prin care au fost suspendate licențele de emisie ale serviciilor media audiovizuale Primul în Moldova și Accent TV (furnizor „TELESISTEM TV” SRL), RTR Moldova (furnizor „TV-Comunicații Grup” SRL), NTV Moldova (furnizor PP „Exclusiv Media” SRL), TV6 și Orhei TV (furnizor PP „MEDIA RESURSE” SRL). Scrisoarea Serviciului de Informații și Securitate nr. E/4241 din 27 aprilie 2023, în care se menționează că dl Ilan Șor deține controlul indirect, prin persoane afiliate, asupra furnizorilor de servicii media „TELESISTEM TV” SRL și „MEDIA RESURSE” SRL”. Având în vedere argumentele citate ale Curții Constituționale, în opinia acestora este vădit faptul că Arina Corșicova, în calitate de administratoare a SRL „Telesistem TV” cade sub incidența restricțiilor privind exercitarea drepturilor electorale prevăzute de art. 16 Cod electoral al RM, însă nu a declarat acest fapt la înregistrarea sa în calitate de candidat independent la funcția de primar al municipiului Bălți, contestatarii consideră aplicabilă la caz răspunderea juridică prin prisma art. 102 alin. (2) lit. e) Cod electoral.

La data de 05 noiembrie 2023, Nicolai Grigorișin, candidat la funcția de primar al municipiului Bălți din partea Partidului Politic „Partidul Schimbării” pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, a depus la Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr. 2 o contestație suplimentară privind anularea înregistrării subiectului electoral Arina Corșicova.

În motivarea contestației nr. CECE 2/56 din 05 noiembrie 2023 s-a indicat că, din hotărârile publicate ale CECE mun. Bălți nr. 2 nu rezultă înregistrarea persoanei responsabile de finanțe (trezorer) a concurentului electoral Arina Corșicova, confirmate în condițiile art. 55 al Codului electoral, totodată, publicitatea pe care a făcut-o în campania electorală, după tipul acesteia, este evident că a necesitat niște resurse financiare destul de impunătoare (chiar hârtia pe care este imprimată publicitatea nu este una obișnuită A4 pentru tiparul casnic sau de oficiu, dar este lucioasă specială folosită în publicitate, precum și faptul că este tipărită color într-o calitate foarte bună). Prin hotărârea CEC nr. 1219 din 8 septembrie 2023 „Cu privire la stabilirea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate în contul „Fond electoral” la alegerile locale generale din data de 5 noiembrie 2023”, s-a stabilit plafonul mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul „Fond electoral” și utilizate de concurenți electorali pe fiecare circumscripție în cadrul alegerilor locale generale din data de 5 noiembrie 2023. Potrivit anexei la respectiva hotărâre, pentru circumscripția Bălți s-a stabilit plafonul de 2 405 569,78 lei. Având în vedere

plafonul stabilit de CEC, volumul mijloacelor financiare utilizate în campania electorală sunt cu mult mai mari și depășesc plafonul admis de 1%. Mai mult decât atât, din relația afișată și declarată în campania electorală vizavi de Marina Tauber, Ilan Șor, apar suspiciuni privind sursa mijloacelor financiare impunătoare de proveniență externă care nu au fost declarate și depășesc cu mult 1% din plafonul fondului electoral aprobat de CEC. Astfel, consideră că, în campania electorală pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023, Arina Corșicova, în calitate de candidat independent la funcția de primar al municipiului Bălți, a folosit fonduri financiare și materiale nedeclarate ce depășesc 1% raportat la plafonul mijloacelor ce pot fi transferate în contul fondului electoral sau cel destinat grupului de inițiativă, fapt care cade sub incidența art. 102 alin. (5) lit. b) din Codul electoral nr. 325/2022.

La rândul său, Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr. 2, ținând cont de prevederile art. 95 alin. (7) din Codul electoral și art. 44 alin.(4) și art. 80 alin.(1) din Codul administrativ, a considerat contestația în termen și a decis să conexeze ambele contestații și să le examineze într-o singură procedură administrativă.

Prin Hotărârea nr. 239 din 7 noiembrie 2023 a CECEM Bălți nr. 2 s-a hotărât că se ia act de contestația prealabilă nr. CEC-10ALG/56 din 01 noiembrie 2023 (nr. CECE2/23 din 03 noiembrie 2023) a domnilor: Gligor Ștefan și Grigorișin Nicolai, precum și de contestația prealabilă nr. CECE 2/56 din 05 noiembrie 2023 a domnului Grigorișin Nicolai. S-a admis contestația prealabilă nr. CEC-10ALG/56 din 01 noiembrie 2023 (nr. CECE 2/23 din -3 noiembrie 2023) a domnilor: Gligor Ștefan și Grigorișin Nicolai, precum și de contestația prealabilă nr. CECE 2/56 din 05 noiembrie 2023 a domnului Grigorișin Nicolai. A fost anulată înregistrarea candidatului independent la funcția de primar al municipiului Bălți doamnei Corșicova Arina (f.d. 64-75).

Arina Corșicova nefiind de acord cu această hotărâre, la data de 08 noiembrie 2023, în temeiul prevederilor art.162 alin. (3) Cod administrativ și art. 91 Cod electoral, a depus în adresa Comisiei Electorale Centrale o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea hotărârii CECE nr. 239 din 07 noiembrie 2023 și restabilirea în drepturi electorale a candidatului Arina Corșicova (f.d.35-61).

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale din 10 noiembrie 2023 cererea prealabilă înaintată de Arina Corșicova a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 83-87).

Primul tur al alegerilor locale în mun. Bălți a avut loc la 05 noiembrie 2023, iar odată cu centralizarea rezultatelor votării CECE Bălți nr. 2 a decis anularea înregistrării candidatului electoral Arina Corșicova, prin urmare cu respectarea termenului și procedurii legale.

Expunându-și dezacordul cu hotărârea Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2 nr. 239 din 07 noiembrie 2023, Arina Corșicova la 11 noiembrie 2023 a înaintat prezenta acțiune solicitând anularea hotărârii nr.239 din 7 noiembrie 2023, emisă de CECE Bălți nr.2 și obligarea CECE mun.Bălți nr.2 de a o restabili pe Arina Corșicova în drepturile sale electorale în calitate de candidat la funcția de primar al mun. Bălți pentru turul II de alegeri din data de 19 noiembrie 2023.

Astfel, instanța de apel aplicând prevederile art.38 alin. (3) din Constituția RM, art. 16, 17, 20, 21, 22 alin. (1), 24 alin. (1), 29, 32, 39 alin. (2), 85 alin. (3), 93 alin. (1), (3), 189 alin. (1), 191 alin. (1), 208, 239 alin. (1) din Codul administrativ, art.15, 16 alin. (2), 37 alin. (1) lit. g), j), 58 alin. (1), 68 alin. (1) lit. f), (2), (5), 70 alin. (9), 95 alin. (7), 98 alin. (1) pct. 1), 91 alin. (2), 98 alin. (1) pct. 1) și 3), 100 alin. (2) lit. b), 101 alin. (2), (3), (6), (7), 102 alin. (2) lit. e) și alin. (5) lit. a) și e), 161 alin. (2) din Codul electoral, art.130 din Codul de procedură civilă, pct. 27, 29, 48 din Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1103/2023, pct. 1-4, 10, 25, 27 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin hotărârea CEC nr.1128 din 18 iulie 2023, pct. 19, 97, 98 al Regulamentului privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1155 din 04 august 2023, pct.1.1 și pct. 2 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr.86 din 4 octombrie 2023, și Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 19 iunie 2023 a concluzionat că, Arina Corșicova contrar art.68 alin. (1) lit. f) din Codul electoral la depunerea actelor pentru înregistrare nu a declarat pe propria răspundere lipsa restricțiilor stabilite la art.16 alin. (2) lit. f) din Cod electoral (a se vedea declarația din dosarul candidatului f.22).

Completul de judecată al instanței de apel a menționat că apelanta Arina Corșicova nu a prezentat probe potrivit alin. 2³ art. 16 din Codul electoral, care demonstrează, în mod inechivoc, că aceasta, anterior declarării neconstituționalității partidului politic, a încercat să determine renunțarea în cadrul partidului politic la acțiunile care au determinat declararea neconstituționalității acestuia sau s-a disociat, în mod public, de aceste acțiuni.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, CECE nr.2 Bălți corect a stabilit că există temei de anulare a înregistrării Arinei Corșicova ca urmare a constatării ulterioare a nerespectării restricțiilor stabilite la art. 16 alin. (2) lit. f) și nedeclararea acesteia de către candidat în condițiile art. 68 alin. (1) lit. f) din Codul electoral, fapt susținut de instanța de fond.

Sub acest aspect instanța de apel a respins argumentul apelantei că odată ce înregistrarea acesteia în calitate de candidat a avut loc, ulterior ultima nu putea fi exclusă din cursă, or, înregistrarea unui candidat nu exclude procedura anulării înregistrării acestuia, dacă după înregistrare se stabilesc condițiile la art. 102 din Codul electoral, condiții ce se întrunesc la caz.

Totodată, instanța de apel a reținut faptul că CECE nr.2 Bălți verificând temeinicia contestațiilor depuse de Gligor Ștefan și Nicolai Grigorișin, din oficiu au verificat și finanțarea companiei electorale ale Arinei Corșicova.

Astfel, Completul de judecată al instanței de apel a punctat că, în sensul normei juridice prevăzute la art. 102 alin.(5) lit. a) din Codul electoral, anularea înregistrării se aplică prin hotărâre a organului electoral care a înregistrat subiectul electoral în cazul în care se constată folosirea fondurilor financiare și materiale nedeclarate mai mult de 1% raportat la plafonul mijloacelor ce pot fi transferate în contul fondului electoral sau cel destinat grupului de inițiativă.

Or, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1219 din 08 septembrie 2023 „Cu privire la stabilirea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate în contul „Fond electoral” la alegerile locale generale din data de 5 noiembrie 2023” s-a stabilit plafonul mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul „Fond electoral” și utilizate de concurenți electorali pe fiecare circumscripție în cadrul alegerilor locale generale din data de 5 noiembrie 2023. Potrivit anexei la respectiva hotărâre, pentru circumscripția Bălți s-a stabilit plafonul de 2 405 569,78 lei. Prin urmare 1% raportat la plafonul mijloacelor ce pot fi transferate în contul fondului electoral, constituie suma de 24055,69 lei potrivit formulei: $2.405569,78 \times 1\%$.

La fel, instanța de apel a stabilit că, Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2 a verificat din oficiu finanțarea, având material probatoriu de la Inspectoratul de Poliție Bălți și a constatat cu certitudine folosirea de către Arina Corșicova, în calitate de candidat independent la funcția de primar al mun. Bălți a pliantelor electorale cu următoarele tiraje: 2000 de exemplare, 5000 de exemplare, 8000 de exemplare, 10000 de exemplare.

Cât privește valoarea unui pliant, Colegiul instanței de apel a reținut argumentele invocate de către reprezentantul intimatului și anume că valoarea per unitate constituie 2,25 lei (suma care a fost stabilită reieșind din informația furnizată de alți candidați-Hotărârea CEC nr. 1535 din 01.11.2023, aplicat corect prin analogie de intimat în lipsa unor informații probante ale apelantei).

Colegiul instanței de apel a notat drept neîntemeiat argumentul apelantei că pliantele au fost tipărite la o imprimantă deținută de aceasta la domiciliu. Astfel că, în cadrul ședinței CECE Bălți nr. 2 prin intermediul avocatului apelanta a declarat că a folosit o imprimantă EPSON pe care l-a cumpărat cu cinci ani în urmă (f.dosar administrativ 93), însă în instanța de apel aceasta nu a prezentat probe că ar deține la domiciliu o imprimantă și de care model, dar a prezentat o informație din internet, o captură de ecran, cu o imprimantă de model EPSON Eco Tank L15150 care este de fabricație nouă (conform informației din internet despre produsul menționat), produsă recent, prin urmare nicidecum nu putea fi cumpărată de aceasta cu 5 ani în urmă. În consecință, declarațiile contradictorii ale ultimei a dat temei instanței de apel de a le aprecia critic.

Subsidiar, Completul de judecată al instanței de apel a conchis că, sunt declarative argumentele apelantei precum că, instanța de fond neîntemeiat a ajuns la concluzia privind respingerea acțiunii. Or, careva probe contrare acelor fapte stabilite prin hotărârea organului electoral care este obiectul acțiunii electorale ca urmare a examinării contestațiilor formulate de concurenții electorali Grigorișin Nicolai și președintele Partidului Schimbării Gligor Ștefan, raportate cu probele anexate la sesizările Inspectoratului de Poliție Bălți, apelanta n-a prezentat.

Aplicând prevederile art. 31 și 118 din Codul administrativ, Completul de judecată al instanței de apel a constatat că, actele contestate sunt motivate, or sunt indicate argumentele care sunt bazate pe o cercetare amplă a materialelor cauzei și a probelor acumulate în raport cu poziția părților în procedura administrativă.

În ce privește argumentul invocat de apelantă precum că, prin hotărârile contestate i se încalcă un drept fundamental – dreptul de a fi ales, Completul de

judecată al instanței de apel a menționat că, în conformitate cu articolul 38 alin. (3) din Constituția RM, dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

În același fel, Completul de judecată al instanței de apel a mai reținut că puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este necesar, iar din acest motiv, principiul proporționalității este adesea denumit interdicția excesului. Principiul proporționalității este un mijloc de cântărire.

Astfel, instanța de apel a menționat că, scopul urmărit de intimați este restabilirea egalității drepturilor concurenților electorali, balanța căroră a fost destabilizată prin acțiunile ilegale ale apelantei Arina Corșicova este unul pertinent și întemeiat. Or, mijlocul dat de atingere a acestui scop este unul expres prevăzut de lege.

Referitor la argumentul invocat de apelantă, precum că la emiterea hotărârii contestate i s-a încălcat dreptul la apărare, deoarece reprezentantului nu i s-a oferit posibilitatea reală să-i apere poziția, instanța de apel l-a considerat ca fiind neîntemeiat, or potrivit materialelor cauzei se atestă că, la ședința din 07.11.2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Bălți nr. 2, apelanta a fost reprezentată de avocatul Capbătut Alexei, acesta și-a expus poziția, a dat explicațiile de rigoare, a contactat-o pe apelantă ori-de-cîte –ori a avut nevoie de informații suplimentare care efectua explicațiile de rigoare, explicații care ulterior se expuneau în ședință de avocat, prin urmare reprezentantul acesteia a participat la ședință, și-a expus opinia referitor la faptele discutate și să prezinte contraprobe, dar nu a făcut-o.

Prin urmare, instanța de apel a constatat cu certitudine că, în cadrul procedurilor administrative apelanta a avut parte de un proces echitabil și a avut posibilitatea de a face cunoștință cu procedura administrativă, prin intermediul reprezentanților săi, și a prezenta probe. Deci, acesteia i s-a respectat dreptul de a se apăra.

La data de 17 noiembrie 2023, ora 15:18, Arina Corșicova a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 17 noiembrie 2023, solicitând admiterea recursului, aplicarea directă în prezenta cauză a art. 6, 10 și 3 din protocolul nr. 1 al CEDO, casarea deciziei din 17 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a contestației depuse de Arina Corșicova.

În motivarea recursului a indicat circumstanțele de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de apel și cererea de chemare în judecată.

Suplimentar a invocat că instanța de fond și instanța de apel au motivat hotărârea, prin care au respins contestația recurenteii doar prin acceptarea necondiționată a poziției intimatului, fără nici o verificare minuțioasă corespunderii acestei poziții cadrului legal și circumstanțelor de fapt.

De asemenea, instanța de apel nu a examinat cerințele și argumentele recurenteii referitor la legalitatea actului contestat și la procedura adoptării și alte circumstanțe, pentru caz.

A considerat că, soluția și argumentele instanței de fond sunt neîntemeiate și adoptate în contradicție cu circumstanțele cauzei.

A invocat că, instanța de apel a acceptat argumentul intimatului precum că recurenței îi sunt aplicabile prevederile art. 102 alin. (5) lit. a) și e) din Codul electoral, (depășirea plafonului cu 1% și nerespectarea restricțiilor de la art. 16).

Cu referire la nerespectarea restricțiilor de la art. 16 din Codul electoral, a constatat un abuz fără precedent din partea instanței de apel prin aplicarea greșită și neglijentă a legii materiale, cu ignorarea totală a procedurilor obligatorii care reglementează procedura de aplicare a restricțiilor respective, procedură care deja a fost obiectul mai multor cauze judiciare, prin care s-a stabilit fără echivoc necesitatea respectării dreptului la un proces echitabil și apărare.

Astfel, atât instanța de fond, cât și instanța de apel practic au copiat argumentele intimatului dar și a Comisiei Electorale Centrale precum că recurenta este în lista de sancțiuni, astfel nu poate candida. Această concluzie este contrară prevederilor imperative ale Codului electoral.

Reținând prevederile art. 102 alin. (5) lit. e) din Codul electoral, recurenta a menționat că a respectat aceste proceduri și a declarat lipsa oricăror restricții. Acest fapt, se confirmă prin aceea că organul electoral a acceptat toate actele și a înregistrat recurenta în calitate de candidat.

La fel, a reținut că, intimatul nu a prezentat proba că recurenta este inclusă în lista întocmită de Comisia Electorală Centrală în baza informațiilor autorităților. Mai mult ca atât, nici nu a fost acordată posibilitatea de a prezenta probe în apărarea sa, așa cum prevede expres legea la alin. (2³)-(2⁴), art. 16 din Codul electoral.

Astfel, a conchis recurenta că, instanța de apel ilegal și neîntemeiat a admis argumentul intimatului și a aplicat prevederile art. 102 alin. (5) lit. e) care este total irelevant. Restricțiile prevăzute la art. 16 alin. (2) lit. f) Codul electoral nu pot fi aplicate față de apelantă dat fiind că aceasta nu este inclusă în lista de restricții iar procedura în privința asigurării dreptului la apărare nici nu a fost aplicată.

Cu referire la temeiul aplicat în baza prevederii de la art. 102 alin. (5) lit. a) din Codul electoral, depășirea plafonului de 1%, a susținut că, instanța de apel, la fel a ignorat total argumentele recurenței și nu a dat nici o apreciere, decât faptul că le apreciază critic. Instanța de apel în aprecierea sa a menționat despre niște sesizări ale poliției, fără existența vreunui act juridic definitiv de stabilire a răspunderii juridice și a coraportului între fapta stabilită și sancțiunea aplicată. Instanța de fond a stabilit legătura causală între informațiile de la poliție și apelantă fără nici un temei justificativ. Un șir de constatări nu au nicio legătură cu recurenta, și fără a avea probe directe, majoritatea faptelor au fost atribuite, nejustificat recurenței, încălcând principiul unui proces echitabil.

Atât prima instanță, cât și instanța de apel au reținut prevederile art. 70 alin.(9) din Codul electoral, însă au interpretat și aplicat aceste norme legale contrar legii și faptelor. Este inadmisibil să interzică candidaților independenți să producă material electoral la echipament propriu și să-i oblige să raporteze atât timp, cât legea permite expres să nu aibă fond electoral și să nu utilizeze servicii tipografice.

La fel, a reținut că, atât prima instanță, cât și instanța de apel neîntemeiat au acceptat necondiționat față de recurentă niște calcule arbitrare efectuate de intimat conform unor metode absolut incerte, potrivit cărora un pliant ar valora peste 2 lei. Aceste calcule sunt nejustificate, neprobate și efectuate total arbitrar. Prin probele

anexate s-a demonstrat că costurile pentru tiparul materialelor nu poate depăși 13,1 mii de lei. Instanțele de judecată au refuzat să dea apreciere acestor probe fără nicio motivație. Chiar și în cazul în care s-ar admite că recurenta nu a respectat prevederile legale de raportare a unor cheltuieli, aceste cheltuieli sunt infime deoarece este vorba doar de hârtie, în rest, susține că apelanta a folosit echipamentul și consumabilele proprii, fapt ce este permis de lege. Iar aceste cheltuieli de maxim 13,1 mii de lei nu pot constitui temei pentru anularea înregistrării dat fiind că nu este depășit plafonul de 1%.

A susținut că, instanțele de judecată au ignorat jurisprudența CEDO și jurisprudența Curții Constituționale a RM în materie electorală, la fel nu a dat apreciere circumstanțelor legate de încălcarea gravă a dreptului la apărare ale recurente și încălcarea procedurilor administrative de audiere și de prezentare a probelor.

A considerat că, prin omisiunea instanțelor de judecată ierarhic inferioare de a răspunde argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată și de apel, recurenta este îndreptățită să susțină că actul administrativ contestat, nu este suficient motivat și că poziția sa în cauza de contencios administrativ nu a fost examinată în mod echitabil, ceea ce presupune încălcarea art. 6 din Convenția Europeană.

La data de 17 noiembrie 2023, ora 15:50, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice a expediat Comisiei Electorale Centrale și Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2 pentru notificare recursul depus de Arina Corșicova.

Prin intermediul poștei electronice, la 18 noiembrie 2023, ora 11:55, Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2 a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului depus de Arina Corșicova împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 17 noiembrie 2023 ca fiind inadmisibil sau, după caz, respingerea acestuia ca fiind neîntemeiat, cu menținerea deciziei Curții de Apel Bălți din 17 noiembrie 2023.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022 (în vigoare de la 01 ianuarie 2023), în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Conform extrasului din poșta electronică cu adresa arishak74@gmail.com, dispozitivul deciziei instanței de apel și decizia motivată a instanței de apel au fost notificate recurente prin poșta electronică la 17 și respectiv 18 noiembrie 2023 (f.d. 32, 35, vol. II).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă prin poșta electronică la 17 noiembrie 2023 (f.d. 37-54, vol. II).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Arina Corșicova, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Arina Corșicova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Bălți și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Arina Corșicova, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Bălți, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor de către instanțele de judecată în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Bălți și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Bălți, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva

Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus Arina Corșicova.

În conformitate cu art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral, art. 230, art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Arina Corșicova se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Diana Stănilă

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Pitic